

Centraal Planbureau

CPB Notitie | 21 september 2016

Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting 2017 ChristenUnie

Op verzoek van de ChristenUnie

CPB Notitie

Aan: Tweede Kamerfractie ChristenUnie

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510
2508 GM Den Haag
T (070)3383 380
I www.cpb.nl

Contactpersoon
Wim Suyker
Krista Hoekstra
Paul Verstraten

Datum: 21 september 2016

Betreft: Ex-ante budgettaire effecten tegenbegroting ChristenUnie

De ChristenUnie houdt in haar tegenbegroting voor 2017 de uitgaven per saldo gelijk. De partij trekt voornamelijk extra geld uit voor onderwijs, zorg en internationale samenwerking en bezuinigt voornamelijk op overdrachten aan bedrijven. Ook de EMU-relevante lasten blijven in de tegenbegroting van de ChristenUnie per saldo gelijk. Voornamelijk de lasten op het gebied van milieu worden verhoogd. Hier staan tegenover lastenverlichtingen via o.a. een verhoging van de ouderenkorting, een verlaging van de werkgeverspremies en extra fiscale ondersteuning voor chronisch zieken en gehandicapten. De ChristenUnie houdt in haar tegenbegroting het EMU-saldo in 2017 ex ante gelijk ten opzichte van de Macro Economische Verkenning (MEV).

1 Inleiding

Het CPB heeft op verzoek van de ChristenUnie de ex-ante budgettaire effecten in 2017 van een aantal wijzigingsvoorstellen voor de begroting 2017 gezien. De door het CPB gehonoreerde maatregelen worden in deze notitie gepresenteerd. Uitgangspunt vormen de kabinetsvoorstellen in de Miljoenennota 2017, zoals deze door het CPB in de Macro Economische Verkenning 2017 zijn verwerkt.¹

Wijzigingsvoorstellen in de tegenbegroting worden afgezet tegen het huidige voorgenomen beleid. Het terugdraaien van een ombuiging van het kabinet betekent daarom een intensivering. Deze notitie presenteert zoals gebruikelijk alleen de ex-ante budgettaire effecten voor 2017.² Voor berekeningen van de korte termijn macro-

¹ Zie de bijlage beleidsuitgangspunten in CPB, 2016, *Macro Economische Verkenning 2017* ([link](#))

² De ex-ante effecten zijn exclusief de budgettaire effecten als gevolg van de macro-economische doorwerking, maar inclusief de eerste-ordegedragseffecten. Dit betekent bijvoorbeeld dat de extra belastinginkomsten door het verhogen van lerarsalarissen niet zijn inbegrepen. Het betekent ook dat directe weglekeffecten van belastingmaatregelen wel zijn inbegrepen. Deze definitie van ex-ante effecten is conform het recente advies van de Studiegroep begrotingsruimte over de budgettaire omgang met gedragseffecten.

economische en koopkrachteffecten ontbreekt de tijd. De rapportage richt zich op maatregelen met een budgettaire beslag van minimaal 100 mln euro in 2017.³

Een tegenbegroting bestaat uit een aantal wijzigingsvoorstellen op de plannen van het kabinet voor het komend begrotingsjaar. Een onderdeel van de beoordeling in de voorliggende analyse is de toets of maatregelen een budgettaire opbrengst hebben in 2017. Voorstellen die vanaf het hoofdbesluitvormingsmoment van het kabinet in het voorjaar niet meer ingevoerd kunnen worden in 2017, zijn niet meegenomen in de analyse.⁴

2 Wijzigingsvoorstellen

Deze paragraaf geeft een gedetailleerd overzicht van de door de ChristenUnie voorgestelde maatregelen en hun effecten op de overheidsfinanciën. De bedragen zijn ex ante, in prijzen 2016 en betreffen allemaal afwijkingen ten opzichte van het basispad zoals weergegeven in de MEV 2017.⁵ Maatregelen die nieuw kabinetsbeleid terugdraaien, zijn te herkennen aan de benaming ‘Terugdraaien: ...’.⁶

2.1 Uitgaven

De ChristenUnie houdt per saldo de uitgaven gelijk. Tabel 1 geeft een overzicht.

Openbaar bestuur

- Als gevolg van de automatische doorwerking van de intensivering onderwijs (trap op trap af) wordt het budget van het GFPP met 0,0 mld euro verhoogd. (CU_010_b)

Onderwijs

- De ChristenUnie verhoogt de uitgaven aan onderwijs met 0,2 mld euro. (CU_010_a)

---

³ Deze numerieke ondergrens is evenals bij de doorrekening van de verkiezingsprogramma's ingesteld om de doorrekening binnen een korte periode mogelijk te maken, zie p. 2 in CPB, 2013, Vernieuwing doorrekening verkiezingsprogramma's: Evaluatie 'Keuzes in Kaart 2013-2017', CPB Notitie, 26 november 2013 ([link](#)).

⁴ Uitvoerbaar betekent dat het wijzigingsvoorstel niet strijdig is met juridische verplichtingen of internationale afspraken, het wetgevingsproces tijdig kan worden afgerond en de uitvoeringsorganisatie de noodzakelijke aanpassingen op tijd kan afronden. Voorbeelden van maatregelen die op korte termijn niet meer haalbaar zijn: invoering van nieuwe belastingen, complexe aanpassingen zoals nieuwe afbouw- of aftoppingsgrenzen, stelselwijzigingen en voorstellen waarvoor een lang wetgevingstraject nodig is.

⁵ Bedragen in tabellen lijken soms niet precies op te tellen. Dit heeft te maken met afronding op 0,1 mld euro.

⁶ Voor deze maatregelen wordt niet de ondergrens van 100 mln euro gehanteerd, omdat de budgettaire beslagen reeds bekend zijn.

Zorg

- De ChristenUnie intensificeert 0,1 mld euro in de GGZ. (CU_012)
- De ChristenUnie intensificeert 0,1 mld euro taakstellend op zorg, vooral op palliatieve zorg in de thuissetting (zie ook ZiK_055). (CU_013)

Sociale zekerheid

- De ChristenUnie verlaagt de kinderopvangtoeslag door de intensiveringen in 2016 en 2017 terug te draaien. Dit betekent een ombuiging van 0,5 mld euro. (CU_015)
- De ChristenUnie intensificeert de kinderbijslag met 0,3 mld euro. (CU_016)
- De ChristenUnie intensificeert het kindgebonden budget met 0,1 mld euro. (CU_017)

Overdrachten aan bedrijven

- De ChristenUnie bezuinigt 0,2 mld euro op uitgaven aan de WBSO. Werkgevers ontvangen hierdoor 0,2 mld euro minder loonkostensubsidies voor speurwerk en ontwikkeling. (CU_025)
- De ChristenUnie buigt 0,1 mld euro om op het gebied van subsidies. Het betreft een algemene subsidietaakstelling en gaat daarmee niet alleen om subsidies naar bedrijven, maar ook om subsidies naar bijvoorbeeld het maatschappelijke middenveld. (CU_027)
- De ChristenUnie draait de verhoging van de WBSO terug. Dit is een ombuiging van 0,1 mld euro. (CU_043)

Internationale samenwerking

- De ChristenUnie trekt 0,2 mld euro extra uit voor internationale samenwerking, o.a. opvang van asielzoekers in de regio. (CU_028)

Tabel 1   **Uitgaven in 2017, ex ante, mld euro**

Maatregel (-) betekent EMU-saldo verbeterend, (+) betekent EMU-saldo verslechterend.	Bedrag (a)
Openbaar bestuur	0,0
Doorwerking intensivering onderwijs naar GPF (CU_010_b)	0,0
Onderwijs	0,2
Intensivering onderwijs (CU_010_a)	0,2
Zorg	0,2
Intensivering GGZ (CU_012)	0,1
Palliatieve zorg naar thuissetting - ZiK_055 (CU_013)	0,1
Sociale zekerheid	-0,1
Verlaging kinderopvangtoeslag (CU_015)	-0,5
Intensivering kinderbijslag (CU_016)	0,3
Intensivering kindgebonden budget (CU_017)	0,1
Overdrachten aan bedrijven	-0,4
Ombuiging WBSO (CU_025)	-0,2
Algemene taakstelling op subsidies (CU_027)	-0,1
Terugdraaien: verhoging WBSO (CU_043)	-0,1
Internationale samenwerking	0,2
Intensivering opvang in de regio (ODA) (CU_028)	0,2
Totaal	0,0
(a) 0,0 betekent <50 mln euro.	

2.2 Lasten

De ChristenUnie houdt de EMU-relevante lasten per saldo gelijk. Tabel 2 geeft een overzicht van de fiscale maatregelen van de ChristenUnie. Het gaat hier om de beleidsmatige lastenontwikkeling op EMU-basis (blo). De lasten voor bedrijven worden met 0,2 mld euro verhoogd, de lasten voor gezinnen worden met 0,2 mld euro verlaagd.

Inkomen en arbeid

- De ChristenUnie verhoogt de ouderenkorting met 0,2 mld euro. (CU_020)
- De ChristenUnie verlaagt de werkgeverspremies voor arbeidsongeschiktheid en WW met 0,2 mld euro. (CU_023)
- De ChristenUnie verlaagt de inkomensafhankelijke combinatiekorting. Dit is een lastenverzwaring van 0,2 mld euro. (CU_014)
- De ChristenUnie geeft extra fiscale ondersteuning aan chronisch zieken en gehandicapten, via de aftrek specifieke zorgkosten. Dit is een lastenverlichting van 0,2 mld euro. (CU_019)

- De ChristenUnie voert de volledige overdraagbaarheid van de algemene heffingskorting voor gezinnen met kinderen tussen de 0 en 5 jaar opnieuw in. Dit is een lastenverlichting van 0,1 mld euro. Deze maatregel leidt tot verschillen tussen de voorlopige en definitieve aanslag voor een grote groep mensen. Hoewel deze maatregel technisch mogelijk is, voorziet de Belastingdienst forse uitvoeringsproblemen. (CU_018)
- De ChristenUnie beperkt de 30%-regeling en de regeling extraterritoriale kosten taakstellend met 0,1 mld euro. (CU_024)

Vermogen en winst

- De ChristenUnie verhoogt de tarieven in de kansspelbelasting. Dit is een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (CU_029)

Milieu

- De ChristenUnie trekt de vrijstelling van de kolenbelasting voor opwekking van elektriciteit in en verhoogt het tarief. Deze maatregel leidt tot een lastenverzwaring voor bedrijven van 0,3 mld euro. (CU_003)
- De ChristenUnie introduceert een korting op de verhuurderheffing voor 'nul op de meter'-woningen. Dit is een lastenverlichting voor woningcorporaties van 0,1 mld euro. (CU_006)
- De ChristenUnie introduceert een energiebesparingsaftrek voor particulieren. Dit is een lastenverlichting voor gezinnen van 0,2 mld euro. (CU_007)
- De ChristenUnie verhoogt de verbrandingsbelasting met 0,1 mld euro. Dit is een lastenverzwaring voor bedrijven. (CU_008)
- De hoogste tarieven in de energiebelasting worden verhoogd. Tegelijkertijd wordt belastingplichtigen een korting aangeboden als wordt meegedaan aan Green Deal. Per saldo resteert een lastenverzwaring van 0,1 mld euro. (CU_009)

Overig

- De ChristenUnie verhoogt de accijnzen op tabak. Hierdoor nemen de lasten voor gezinnen toe met 0,1 mld euro. (CU_030_a)

Tabel 2 EMU-relevante lastenmutaties in 2017, ex ante, mld euro

Maatregel	Bedrag
(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.	
Inkomen en arbeid	-0,4
Verhoging ouderenkorting (CU_020)	-0,2
Verlaging Aof / Awf-premie (CU_023)	-0,2
Verlaging inkomensafhankelijke combinatiekorting (CU_014)	0,2
Extra fiscale ondersteuning chronisch zieken en gehandicapten (aftrek specifieke zorgkosten) (CU_019)	-0,2
Herinvoering volledige overdraagbaarheid algemene heffingskorting voor gezinnen met kinderen tussen 0-5 jaar (CU_018)	-0,1
Taakstellend beperken 30%-regeling (CU_024)	0,1
Vermogen en winst	0,1
Verhoging kansspelbelasting (CU_029)	0,1
Milieu	0,2
Intrekken vrijstelling kolenbelasting voor kolencentrales en verhoging tarief (CU_003)	0,3
Korting op verhuurderheffing voor 'nul op de meter'-woningen (CU_006)	-0,1
Introductie energiebesparingsaftrek voor particulieren (CU_007)	-0,2
Verhoging verbrandingsbelasting (CU_008)	0,1
Verhoging tarieven hoogste schijven energiebelasting en invoering belastingkorting (CU_009)	0,1
Overig	0,1
Verhoging accijnzen tabak (CU_030_a)	0,1
Totaal lastenmaatregelen (blo)	0,0
w.v. gezinnen	-0,2
bedrijven	0,2

3 Ex-ante effect EMU-saldo

De wijzigingsvoorstellen van de ChristenUnie impliceren 0,9 mld euro aan ombuigingen op de collectieve uitgaven. Hiertegenover staan 0,9 mld euro aan intensiveringen. Daarnaast blijven de EMU-relevante lasten per saldo gelijk.

Tabel 3 Ex-ante effecten op EMU-saldo

(-) betekent EMU-saldo verslechterend, (+) betekent EMU-saldo verbeterend.	mld euro	%bbp
Uitgaven	0,0	
EMU-relevante lasten	0,0	
Ex-ante effect op EMU-saldo	0,0	0,0

In de Macro Economische Verkenning 2017, waarin de kabinetsvoorstellen uit de Miljoenennota zijn verwerkt, is een EMU-saldo van -0,7% bbp gerapporteerd voor 2017. Ex ante leiden de voorstellen van de ChristenUnie tot een gelijkblijven van dit saldo met afgerond 0,0 mld euro, ofwel 0% bbp. Het ex-post effect op het saldo, dus inclusief in- of uitverdieneffecten als gevolg van de macro-economische doorwerking van de maatregelen, is niet berekend.

Dit is een uitgave van:

Centraal Planbureau
Van Stolkweg 14
Postbus 80510 | 2508 GM Den Haag
T (070) 3383 380

info@cpb.nl | www.cpb.nl

September 2016